

Actiemenu voor het verduurzamen van sport

Actiemenu voor het verduurzamen van sport

Dit document is een actiemenu voor het integraal verduurzamen van sport. Het ondersteunt sportbonden om stap voor stap bij te dragen aan een duurzamere sport. Het actiemenu biedt praktische handvatten en inspirerende voorbeelden om duurzaamheid structureel onderdeel te maken van jullie sport, beleid, organisatie, evenementen en dagelijkse sportpraktijk.

Voordat je aan de slag gaat, is het goed om te weten dat: Het actiemenu een werkdocument is. Het is bedoeld om tijdens de voorbereiding, uitvoering én evaluatie van jullie duurzaamheidsbeleid te gebruiken. Zie het als een levend document dat met jullie bond kan meegroeien.

De acties zijn onderverdeeld in vijf thema's: energie, mobiliteit, natuur, materialen en voeding. Deze thema's vormen samen de belangrijkste pijlers om de milieu impact van de sport te verkleinen.

Elke actie is beoordeeld op vier criteria:

Impact: de verwachte bijdrage aan het verminderen van CO₂-uitstoot en milieubelasting.

Kosten: de (geschatte) investering die nodig is om de actie te realiseren.

Haalbaarheid: de mate waarin de actie uitvoerbaar is binnen de organisatie.

Zichtbaarheid: de mate waarin de actie bijdraagt aan bewustwording bij leden, fans, medewerkers en partners.

Het actiemenu is bedoeld als inspiratie én als praktisch hulpmiddel om binnen jouw bond stappen te zetten richting toekomstbestendig sportplezier.

Bij vragen kun je contact opnemen met Niels Dokkuma, programmamanager Duurzaamheid via niels.dokkuma@nocnsf.nl

Arnhem, 2026

Energie

Uitgangspunten

Het advies is gebaseerd op de 'Trias Energetica'. Deze gaat uit van drie stappen waarmee je je energiegebruik kunt verduurzamen.

- 1) Het verminderen van energiegebruik of de energievraag. 2) Het gebruik van ter plekke opgewekte duurzame energie.
- 3) Het inkopen van duurzame energie (wat elders is opgewekt).

	Impact- grootte +/++/+++	Kosten €/€/€/€/€	Haalbaar- heid -/+/++	Zichtbaar- heid -/+/++
1. Verminderen van het energiegebruik of de energievraag				
Stel een uitgebreid stroomplan op om de echte energiebehoefte in kaart te brengen en identificeer besparing kansen, ga hiervoor ook in gesprek met partners en leveranciers om te kijken wat de échte energiebehoefte is.	(+++)	€	(++)	(-)
Ga na of je elke apparaat echt nodig hebt, of dat het bijvoorbeeld ook met een alternatief kan waar geen energie voor nodig is.	(+++)	€	(+)	(-)
Zoek naar energiezuinige alternatieven, check energielabels.	(++)	€€	(+)	(-)
Probeer de tijd dat het apparaat aan staat te verkorten.	(++)	€	(+)	(-)
Bij gebruik van een dieselaggregaat, optimaliseer de belasting. Dieselaggregaten zijn ontworpen om het meest efficiënt te functioneren bij een belasting van zo'n 80%, bij lagere belasting kan de efficiëntie sterk afnemen.	(++)	€	(+)	(-)
Plak stickers boven licht- /elektraschakelaars en gebruik je communicatiemiddelen om mensen eraan te herinneren er bewust mee om te gaan.	(+)	€	(++)	(++)
Lichten en elektriciteit op locatie minimaliseren 's nachts.	(+)	€	(++)	(++)
Lichten van sportvelden alleen aan als het bewolkt en/of donker is.	(+)	€	(++)	(++)
Voer energie-audits uit om potentiële besparingen te identificeren. Dit kan al snel leiden tot kosten- en energiereducties.	(++)	€€	(+)	(-)
Vervang oudere apparatuur door moderne, energiezuinige modellen.	(++)	€€€	(-)	(+)
Pas de verlichting aan aan de minimumvereisten (minder fel, minder lichten aan).	(+)	€	(++)	(+)
Vervang gloeilampen door energiezuinige compacte fluorescentielampen (CFL's) en slanke buizen.	(+)	€€	(+)	(++)
Gebruik LED verlichting.	(+)	€€	(+)	(++)
In het geval van verwarming: verlaag de temperatuur van een ruimte en communiceer dit naar bezoekers en verzorg verwarming door middel van kleedjes.	(+)	€	(+)	(-)
Schakel verwarmings- en koelsystemen uit als ruimtes niet gebruikt worden.	(+)	€	(+)	(-)
Sluit ramen en deuren als er een ruimte wordt gekoeld/verwarmd en wijs anderen hierop.	(+)	€	(++)	(++)
2. Gebruik ter plaatse opgewekte hernieuwbare energie				
Ga in gesprek met de locatieeigenaar omtrent een groen energiecontract. Als je zelf locatieeigenaar bent controleer of je een groen energiecontract hebt. Indien dat niet zo is; stap over naar een groen energiecontract.	(+++)	€	(+)	(-)
Installeer zonnepanelen op locaties en gebouwen.	(+++)	€€€	(-)	(++)
Werk samen met een lokale leverancier (coöperatie) van zonne- of windenergie.	(+++)	€€€	(+)	(-)
Bij een hoge afvalstroom van voedselresten, plaats een biovergister. Hier gaan voedselresten in en komt biogas en plantenvoeding uit.	(+)	€€€	(+)	(+)

	Impact- grootte +/++/+++	Kosten €/€/€/€/€	Haalbaar- heid -/+/++	Zichtbaar- heid -/+/++
3. Gebruik duurzame energie die elders is opgewekt				
Via een netaansluiting				
Koop elektriciteit die is geproduceerd uit 100% hernieuwbare energiebronnen, het liefst Nederlandse wind.	(+++)	€	(+)	(-)
Gebruik hoogspanningsaansluiting (10 – 20 kV) met een permanente of tijdelijke transformator naar 400V.	(+++)	€	(+)	(+)
Als er geen netaansluiting beschikbaar is				
Gebruik mobiele batterijen die zijn opgeladen met hernieuwbare energie (N.B. huur bij lokale leveranciers, anders wordt de impact teniet gedaan door de vervoersbewegingen).	(+++)	€€€	(++)	(++)
Gebruik batterijen van elektrische voertuigen (van sporters, bezoekers, crew of leveranciers).	(++)	€€€	(+)	(++)
Gebruik brandstofcel aggregaat gebaseerd op waterstof (let op: zodra waterstof met hernieuwbare energie geproduceerd wordt, zijn deze waterstofaggregaten een optie).	(+)	€€	(+)	(++)
Bij gebruik van een dieselaggregaat, ga voor HVO diesel.	(+)	€€	(++)	(-)
4. Overig				
Vervang conventionele verlichting door LED's om energieverbruik en kosten te verlagen.	(++)	€€€	(+)	(+)
Vervang gasheaters door efficiënte, koolstofarme verwarmingsopties.	(++)	€€	(++)	(+)
Voorzie gebouwen van zonneklare daken en duurzame ontwerpelementen bij renovaties.	(+)	€€€	(+)	(++)
Plaats zonnepanelen op daken en nieuwe gebouwen om duurzame elektriciteit op te wekken.	(++)	€€€	(+)	(++)

Mobiliteit

Uitgangspunten

Het advies is gebaseerd op de 'Trias Mobilica' uitgewerkt in drie stappen waarmee je je mobiliteit kunt verduurzamen.

1) Het verminderen van mobiliteit/vervoersbewegingen. 2) Het veranderen van mobiliteit, dus kiezen voor duurzame alternatieven zoals de fiets en het OV. 3) Het verschonen van mobiliteit, elektrisch rijden is daar een voorbeeld van. Je kunt ook denken aan het STOMP- principe (Stappen, Trappen, OV, Mobility as a service, Privéauto).

	Impact- grootte + / ++ / +++	Kosten € / €€ / €€€	Haalbaar- heid - / + / ++	Zichtbaar- heid - / + / ++
--	------------------------------------	------------------------	---------------------------------	----------------------------------

Sporters, bezoekers en supporters mobiliteit

1. Verminderen van vervoersbewegingen

Deel je competitieschema slim in. Zorg dat clubs zoveel mogelijk regionaal spelen.	(+++)	€	(++)	(+)
Promoot evenementen vooral onder lokaal publiek.	(++)	€€€	(+)	(+)
Houd rekening met bereikbaarheid van OV i.r.t. sportclub.	(++)	€	(-)	(+)
Promoot en faciliteer samenrijden via apps/widgets en communicatie op de site.	(+)	€	(++)	(+)

2. Stimuleren van duurzame alternatieven

Zorg (evt. i.s.m. handhaving) voor een veilige wandel- en fietsroute.	(+)	€	(-)	(+)
Organiseer gezelligheid langs de wandel- en fietsroute (evt. met rolmodellen/atleten).	(+)	€	(+)	(++)
Frame duurzaam reizen door nadruk te leggen op gezondheidsvoordelen en vitaliteit.	(+)	€	(++)	(+)
Faciliteer genoeg (bewaakte/afsluitbare) fietsenstallingen dicht bij de ingang.	(+)	€	(+)	(+)
Faciliteer oplaadpunten voor elektrische fietsen.	(++)	€€	(+)	(++)
Promoot NS-fietsen om de combi OV-fiets interessant te maken.	(+)	€	(+)	(+)
Promoot deelvervoer.	(+)	€	(+)	(+)
Publiceer een (online) routekaart/bereikbaarheidsinfo en communiceer duidelijk over de duurzame reisopties.	(+)	€	(++)	(++)
Zorg dat personeel en vrijwilligers zonder kosten met het OV kunnen reizen (evt in samenwerking met (lokale) OV-aanbieder).	(++)	€€€	(+)	(+)

Ontmoedig autogebruik

Faciliteer geen of beperkte parkeerplaatsen.	(++)	€	(-)	(++)
Maak parkeerplaatsen voor niet carpoolers duurder.	(+)	€	(++)	(++)
Hogere kilometer vergoeding voor medewerkers die met de fiets komen.	(+)	€	(++)	(++)
Promoot duurzaam reizen samen met (top)sporters.	(++)	€	(-)	(+++)
Bij het organiseren van evenementen: maak een toegangsticket + parkeerplaats duurder.	(+)	€	(++)	(++)

Overig

Vergelijk de uitstoot van verschillende vervoersopties.	(-)	€	(++)	(+)
Communiceer een fietsuur met CO ₂ uitstoot per modaliteit.	(+)	€	(++)	(++)
Werk met een positieve incentive: bijv. bij stallen fietsen ontvang je een consumptie.	(++)	€€	(++)	(++)
Communiceer mobiliteitsoplossingen vooraf via online kanalen.	(++)	€	(++)	(++)
Meet de uitstoot bij evenementen door bezoekers te vragen een korte survey in te vullen.	-	€	(++)	(+)
Deel en communiceer mobiliteitsoplossingen actief met je stakeholders (bijv. pers, horeca, sponsors/partners, lokale partijen, etc.).	(+)	€	(++)	(++)
Gebruik bij evenementen visuele hardware om je duurzaamheidsoplossingen te laten zien aan je publiek & stakeholders.	(+)	€€	(++)	(++)
Gebruik een bepaalde 'duurzaamheid hashtag' in je communicatie.	(+)	€	(++)	(++)
Communiceer over de praktische voordelen van ander vervoer, bijv: de fietsenstalling staat direct bij de ingang.	(+)	€	(+)	(++)

	Impact- grootte +/++/+++	Kosten €/€/€/€/€	Haalbaar- heid -/+/++	Zichtbaar- heid -/+/++
Goederenvervoer				
1. Verminderen van vervoersbewegingen				
Werk met lokale leveranciers samen en probeer zoveel mogelijk bij dezelfde leverancier te beleggen.	(++)	€€	(++)	(-)
Manage je transportstromen zo efficiënt mogelijk, maak gebruik van een logistieke hub.	(+)	€	(+)	(-)
2. Stimuleren van duurzame alternatieven				
Maak gebruik van fietskoeriers voor kleinere behoeften.	(+)	(€)	(++)	(-)
Huur een elektrische bakfiets voor het vervoeren van kleinere materialen.	(+)	(€)	(++)	(-)
3. Verschonen van vervoersmiddelen				
Attendeer leveranciers op subsidiemogelijkheden voor elektrische vrachtwagens (AanZET-subsidie kan in combinatie met de MIA-regeling 40-60% kostenbesparing opleveren).	(++)	(€)	(-)	(-)
Kies voor leveranciers die gebruik maken van duurzaam vervoer (elektrisch, EURO6, HVO diesel).	(+)	(€)	(+)	(-)

Natuur

Uitgangspunten

Onderstaande actiepunten zijn gebaseerd op het behoud, herstel en beschermen van de natuur.

	Impact- grootte +/++/+++	Kosten €/€€/€€€	Haalbaar- heid -/+/++	Zichtbaar- heid -/+/++
Natuur				
Doe een inventarisatie (zover al niet gevraagd in de vergunning) om kwetsbare flora en fauna te identificeren en is daar actie op te ondernemen om deze verder te beschermen.	(++)	€	(++)	(-)
Zorg ervoor dat de kwetsbare bodem beschermd wordt met bijvoorbeeld drukverdelers, vlonders, vloerplaten en rijplaten.	(++)	€€	(++)	(-)
Neem maatregelen om bodemverontreiniging te voorkomen zoals verantwoorde schoonmaak (ecologische schoonmaakmiddelen), lekbakken of vergelijkbaar.	(++)	€€	(++)	(-)
Behoud van natuur				
Behoud rustzones tijdens broeiperiode op en rondom de accommodatie.	(++)	€	(++)	(+)
Biedt ruimte aan inheemse beplanting op en rondom de accommodatie en vervang deze niet.	(++)	€	(++)	(+)
Wanneer een eigen terrein beschikbaar is, denk aan het nemen van maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren zoals insectenhôtels, groendak, minibos.	(+++)	€€	(+)	(++)
Herstel van natuur				
Werk samen met partners zoals terreinbeherende organisaties om te kijken hoe de natuur in de omgeving verbeterd kan worden.	(++)	€	(++)	(+)
Ontwikkel een 'groene rand' om je sportclub heen waar ruimte is voor inheemse bloemen, planten en insecten.	(++)	€€	(+)	(+)
Vervang pesticiden en chemische middelen voor biologische alternatieven en zet primair in op preventie en een geïntegreerde aanpak.	(++)	€€	(+)	(-)
Beschermen van natuur				
Zet een actie op om mensen meer bewust te maken van de natuur in de omgeving.	(++)	€€	(+)	(++)
Wanneer een eigen terrein beschikbaar is, denk aan het nemen van maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren zoals insectenhôtels, groendak, minibos.	(+++)	€€	(+)	(++)
Verminder of verbied (onnodig) plastic gebruik.	(+)	€	(+)	(+)

	Impact- grootte + / ++ / +++	Kosten € / €€ / €€€	Haalbaar- heid - / + / ++	Zichtbaar- heid - / + / ++
--	------------------------------------	------------------------	---------------------------------	----------------------------------

Water

Uitgangspunten

Het advies is gebaseerd op drie stappen waarmee je je watergebruik kunt verduurzamen. 1) Het verminderen van waterconsumptie
2) Het gebruiken van groene waterbronnen. 3) Het hergebruik van water.

Verminder waterconsumptie

Meet je watergebruik per functie en identificeer besparing kansen, en monitor het om ook inzicht te krijgen in mogelijke lekkages.	(++)	€€	(++)	(-)
Gebruik geen drinkwater voor het doorspoelen van het toilet.	(+++)	€€€	(-)	(-)
Verlaag de druk bij waterpunten om minder water te verspillen.	(+++)	€	(+)	(+)
Plaats stickers met hoeveelheid liter water op grote en kleine boodschap wc knoppen.	(++)	€	(++)	(++)
Maak gebruik van precisie irrigatiesystemen	(+++)	€€€	(++)	(++)
Verkrijg meer inzicht in je velden en besproei alleen wanneer het echt nodig is i.p.v. een vast schema aanhouden.	(++)	€	(++)	(+)
Investeer bij het aanleggen van nieuwe velden in innovatieve varianten zoals een waterrobuust natuurveld.	(++)	€€€	(+)	(+)

Maak gebruik van groene waterbronnen

Kies voor een locatie waar al groene waterbronnen aanwezig zijn zoals regenwater-opslag of lokale recycling van water.	(+++)	€€	(+)	(-)
Zorg dat al het water wat niet voor drink-water wordt gebruikt uit hernieuwbare bronnen komt (hemelwateropvang of lokaal recycleren van afvalwater).	(+++)	€€	(+)	(-)
Gebruik bio water filtratie systemen op locatie.	(++)	€€€	(-)	(-)

Zorg dat water weer hergebruik kan worden

Vervuil het oppervlaktewater zo min mogelijk door middel van duidelijke afval-scheiding en spreek dit ook af met bijv. de cateraars.	(+)	€	(+)	(-)
Onderzoeken of opvang van irrigatiewater op kunstgrasvelden kan worden hergebruikt.	(+++)	€€	(++)	(+)
Maak gebruik van ecologisch vriendelijke zeep.	(+)	€€	(+)	(+)
Maak gebruik van ecologisch vriendelijke wc rollen.	(+)	€€	(+)	(+)
Maak gebruik van ecologisch vriendelijke schoonmaakmiddelen.	(+)	€€	(+)	(+)

Materialen

Uitgangspunten

Het advies is gebaseerd op de [R-ladder](#). De R-ladder geeft de mate van circulariteit aan. De R-ladder heeft in totaal negen tredes die de mate van circulariteit weergeven. Hoe hoger op de ladder, hoe meer grondstoffen worden bespaard. Samengevat komt de R-ladder neer op:

	Impact- grootte +/++/+++	Kosten €/€/€/€/€	Haalbaar- heid -/+/++	Zichtbaar- heid -/+/++
Refuse/rethink				
Maak een duidelijk plan waardoor je niet onnodige materialen inkoopt.	(++)	€	(++)	(+)
Vermijd het onnodig uitdelen van kleding en merchandise.	(+)	€	(++)	(+)
Koop alleen materialen in die ook weer herbruikbaar zijn of makkelijk te recyclen.	(+)	€	(++)	(+)
Vermijd het produceren van communicatiemateriaal dat geen duidelijke functie dient.	(+)	€	(++)	(+)
Vermijd jaartallen, etc. op vlaggen, banners/boarding en beachflags, etc. zodat ze jaarlijks herbruikbaar zijn.	(+)	€	(++)	(+)
Reduce				
Communiceer zoveel mogelijk elektronisch (registratie, tijdschema, tickets, programma enz.).	(+)	€€	(+)	(++)
Maak gebruik van een recyclesysteem voor bekken.	(+)	€€	(++)	(+)
Gebruik afbreekbare materialen.	(+)	€€	(++)	(+)
Gebruik producten die herbruikbaar zijn.	(++)	€	(+)	(++)
Reuse				
Hergebruik materialen van andere jaren.	(+)	€	(-)	(-)
Koop zoveel mogelijk materialen die al eerder zijn gebruikt.	(++)	€	(+)	(-)
Huur of hergebruik kleding voor de crew bij evenementen.	(+)	€	(++)	(-)
Zorg ervoor dat je geen datums plaats op communicatiemateriaal bij evenementen zodat dit een volgende editie opnieuw kan worden gebruikt.	(+)	€	(++)	(+)
Bewaar materialen tussen evenementen in om het een volgende editie weer te gebruiken.	(+)	€€	(-)	(-)
Werk samen bij evenementen met andere vergelijkbare evenementen en leen of huur materialen van elkaar.	(+)	€	(+)	(+)
Repurpose				
Maak gebruik van gerecyclede sportkleding (bijvoorbeeld hesjes etc.).	(+)	€€	(+)	(+)
Doneer materialen die niet kunnen worden hergebruikt.	(+)	€	(++)	(+)
Recycle				
Stimuleer aan het einde van een seizoen om oude polyester sportshirts in te leveren. De vezels van deze shirts kunnen worden gebruikt om nieuwe sportshirts te maken.	(+)	€€€	(+)	(++)
Zet statiegeld bakken neer voor plastic flesjes en blikjes	(+)	€€€	(+)	(++)
Recover				
Kijk samen met je afvalverwerker of je nog een geschikt doel kunt vinden, denk aan veevoer van GFT afval etc.	(+)	€€	(+)	(+)

Voeding

Uitgangspunten

Het advies is gebaseerd op de keuzeboom van Babette Porcelijn uit de verborgen impact (2017). Bij het verduurzamen van de catering kunnen de volgende stappen worden gezet, in volgorde van veel naar weinig impact: 1) Aanbieden van plantaardige i.p.v. dierlijke producten, dit heeft veruit de meeste impact. 2) Voorkomen van voedselverspilling. 3) Lokaal en seizoensgebonden producten aanbieden. 4) Biologische producten aanbieden. 5) Geen nutteloze verpakkingen.

	Impact- grootte + / ++ / +++	Kosten € / €€ / €€€	Haalbaar- heid - / + / ++	Zichtbaar- heid - / + / ++
Aanbieden van plantaardige ipv dierlijke producten				
Biedt plantaardige maaltijden aan voor vrijwilligers, medewerkers maar ook sporters.	(++)	€	(++)	(+)
Stel richtlijnen op, bijv: 33% vegan, 33% vega, 33% dierlijk aanbod.	(++)	€	(+)	(++)
Maak plantaardige producten visueel aantrekkelijker en zet deze producten bovenaan het menu.	(++)	€	(+)	(++)
Communiceer/promoot plantaardige opties op verschillende manieren (bijvoorbeeld door inzet rolmodellen zoals atleten of posters op en rondom de vereniging).	(+)	€	(++)	(++)
Biedt gezinskorting of combi deals aan voor plantaardige opties.	(+)	€	(++)	(++)
Biedt op wedstrijddagen de 'Groene Keuze van de Week' aan.	(++)	€	(++)	(+)
Maak de plantaardige optie goedkoper.	(+++)	€€	(++)	(++)
Maak de plantaardige optie de standaard en de dierlijke optie de uitzondering.	(++)	€€	(++)	(++)
Voorkomen van voedselverspilling				
Voorkomen van verspilling				
Biedt kleinere porties aan of laat de sporters zelf de portiegrootte kiezen.	(++)	€	(+)	(+)
Versimpel het menu en maak gebruik van minder ingrediënten die in meerdere gerechten terugkomen.	(++)	€	(++)	(-)
Koop in bij een online groothandel voor gereedde producten.	(++)	€€	(-)	(-)
Monitor wat je weggooit. Gebruik het twee-vuilnisbakken systeem Dit kan eenvoudig door twee vuilnisbakken neer te zetten. De groene voor eetbare producten en de grijze voor restproducten. Zo krijgt je inzicht in de verspilling.	(++)	€	(-)	(-)
Overtollig voedsel op een duurzame manier inzetten				
Biedt doggybags aan en communiceer hierover.	(++)	€	(++)	(++)
Maak gebruik van apps (bijv. Too Good To Go) om voedselverspilling tegen te gaan.	(++)	€	(-)	(-)
Verdeel overtollig voedsel onder vrijwilligers.	(++)	€	(+)	(+)
Breng eetbaar overtollig voedsel naar de voedselbank.	(++)	€	(+)	(-)
Ga een samenwerking aan met innovatieve bedrijven die iets kunnen met overtollig voedsel (bijvoorbeeld koffie ap).	(+)	€€€	(-)	(+)
Maak gebruik van een biovergister. Hier gaat GFT afval in en komt groengas en plantenmest uit. Geschikt voor vaste locaties.	(+)	€€	(-)	(++)
Plaats compostbakken, informeer over wat wel niet hierin mag, laat compost ophalen door moestuinhouders of boeren.	(+)	€€	(-)	(-)
Lokaal en seizoensgebonden producten aanbieden				
Maak gebruik van platforms voor lokale producten.	(++)	€€	(++)	(+)
Communiceer op je menu welke opties seizoensgebonden producten bevatten en daarmee duurzamer zijn.	(+)	€	(++)	(++)
Werk samen met lokale aanbieders van alcoholische producten.	(++)	€€	(++)	(+)

	Impact- grootte +/++/+++	Kosten €/€/€/€/€	Haalbaar- heid -/+/++	Zichtbaar- heid -/+/++
Biologische producten aanbieden				
Koop zo veel mogelijk biologisch in.	(+)	€€€	(+)	(++)
Geen nutteloze verpakkingen				
Stimuleer sporters om een bidon mee te nemen en zorg voor genoeg waterpunten.	(+)	€	(+)	(++)
Zorg voor permanente drinkwater tappunten.	(++)	€€€	(-)	(++)
Maak gebruik van hard cups of hoogwaardig recyclebare cups en werk met een statiegeld of muntsysteem.	(+)	€	(+)	(++)
Vervang plastic bakjes en bestek voor kartonnen varianten.	(++)	€	(++)	(++)
Vraag aan mensen of ze een bakje nodig hebben i.p.v. deze standaard geven.	(+)	€	(++)	(++)
Maak gebruik van duurzame, recyclebare cateringsproducten.	(+)	€€	(+)	(++)
Verstrek informatie over de keurmerken van producten				
Communiceer het aanbod van duurzaam eten en drinken aan het publiek om het bewustzijn te vergroten en een bredere acceptatie te vergemakkelijken.	(+)	€	(+)	(++)
Zet alle ketenpartners in een ruimte (leverancier, inkoper, cateraar, kok, bezoeker en afvalverwerker) en kom samen tot duurzame oplossingen.	(++)	€€	(-)	(++)
Verstrek informatie over de keurmerken van producten.	(+)	€	(+)	(+)
Kies ook voor ethisch geproduceerd voedsel naast eventueel lokaal en biologisch.	(+)	€€	(-)	(+)